

บทที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการ ที่มา และความสำคัญ

ภาพรวมเศรษฐกิจไทยในไตรมาสที่ 1 ของปี 2546 โดยพิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product; GDP) ขยายตัวร้อยละ 6.7 จากปีที่ 2545 พบว่าการส่งออกเป็นภาคที่ประเทศไทยมีการเจริญเติบโตมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก นโยบายของรัฐบาลเองที่พยายามผลักดันอุตสาหกรรมการส่งออกระหว่างประเทศให้มีการลงทุนกันมากขึ้น โดย สินค้า การเกษตรและปศุสัตว์ที่สำคัญของไทยได้แก่ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด กุ้งสด และ ไก่สดซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นอย่างมาก

อนึ่ง การศึกษาในส่วนนี้จะศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานของอุตสาหกรรมไก่เนื้อและราคาไก่ในประเทศไทย ซึ่งนับได้ว่า ไก่จัดเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่มีประชากรทั่วโลกบริโภคเนื้อสูงเป็นอันดับสองรองจากเนื้อสุกรในปัจจุบัน และมีการประมาณการณ์ว่า ในอีกไม่กี่สิบปีข้างหน้า การบริโภคเนื้อไก่จะขยับขึ้นมาเป็นอันดับหนึ่งด้วยสาเหตุ 2 ประการ คือ เนื้อไก่ไม่มีขีดจำกัดทางด้านศาสนาเกี่ยวข้องกับเนื้อสุกร และให้ผลผลิตเร็วกว่าสุกร และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพในการส่งออกไก่สดในอันดับต้นๆ ของโลก เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตไก่เนื้อที่สำคัญของโลก รองจากประเทศสหรัฐอเมริกา บราซิล จีน เม็กซิโก ซึ่งลูกไก่เนื้อที่ผลิตได้ทั้งหมดเป็นสายพันธุ์นำเข้าจากต่างประเทศ โดยมีการนำเข้าไก่ปุ๋ยพันธุ์ และพ่อแม่พันธุ์จากต่างประเทศ แต่ปัจจุบันนี้ ผู้ผลิตไทยสามารถเพาะไก่พ่อแม่พันธุ์ได้เอง แต่ยังคงต้องมีการนำเข้าไก่ปุ๋ยพันธุ์ ประเทศที่เป็นแหล่งผลิตปุ๋ยพันธุ์และพ่อแม่พันธุ์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา รองลงมา คือ สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส และเนเธอร์แลนด์ สำหรับการผลิตและการส่งออกของอุตสาหกรรมไก่เนื้อของไทยมีการขยายกำลังการผลิตไก่เนื้ออย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ปี 2545 ไทยมีกำลังการผลิตประมาณ 1.29 ล้านตัน แบ่งเป็นสัดส่วนการบริโภคในประเทศร้อยละ 64 และการส่งออกร้อยละ 36 แหล่งผลิตส่วนใหญ่กระจายอยู่ทั่วภูมิภาคของไทย แต่มีการผลิตมากที่สุดในภาคกลาง เนื่องจากใกล้โรงฆ่าชำแหละและโรงงานแปรรูป ทั้งนี้สามารถพิจารณาจำนวนการผลิตและการบริโภคเนื้อไก่ของโลก โดยเปรียบเทียบกับการผลิตและการบริโภคเนื้อไก่ของประเทศ และข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไก่เนื้อของประเทศไทยได้จากตารางที่ 1.1 และ 1.2

ตารางที่ 1.1 สถานการณ์การผลิตและการบริโภคไก่แช่แข็งและไก่แปรรูปของโลกและไทย

(หน่วย: ล้านตัน)

		ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	ปี 2546
การผลิต	โลก	47.6	50.0	51.7	52.8	52.8
	ไทย	0.98	1.07	1.39	1.45	1.56
การบริโภค	โลก	47.0	49.0	50.4	51.3	52.4
	ไทย	0.53	0.75	0.95	0.99	1.03

ที่มา: สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อการส่งออก (2546)

สำหรับผลผลิตในประเทศในอุตสาหกรรมการผลิตเนื้อไก่อับว่าเป็นผลผลิตจากปศุสัตว์ที่มีความสำคัญอันดับที่ 2 รองจาก สุกร ซึ่งในปี 2544 ไทยมีการผลิตลูกไก่ประมาณ 955 ล้านตัว ทั้งนี้มีปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้น เพื่อสนองความต้องการของตลาดภายในประเทศและตลาดส่งออกที่กำลังขยายตัว การผลิตลูกไก่ในประเทศไทยในปี 2545 มีปริมาณ 985 ล้านตัวและปี 2546 มีปริมาณการผลิตทั้งสิ้น 1,158 ล้านตัว ทั้งนี้สามารถจำแนกการผลิตไก่แปรรูปในประเทศไทยได้ดังนี้ ส่วนใหญ่ผู้ผลิตจะเป็นรายเดียวกันกับผู้ผลิตไก่สดแช่เย็นแช่แข็งโดยเน้นหนักด้านการผลิตเพื่อส่งออก (ไก่สดแช่แข็งและแปรรูป, กระทรวงต่างประเทศ, 2546, ออนไลน์) สำหรับสถานการณ์ไก่เนื้อในประเทศในช่วง ปี 2546 นั้นราคาตลาดยังต่ำเช่นเดียวกับปีก่อนหน้าคือปี 2545 เนื่องจากมีปริมาณอุปทานส่วนเกินจำนวนมาก ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ทำให้มีชิ้นส่วนไก่และไก่เนื้อมีชีวิตสะสมอยู่ภายในประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งยังไม่สามารถที่จะลดส่วนเกินนี้ได้ จึงส่งผลให้ราคาเนื้อไก่ในประเทศตกต่ำเป็นระยะเวลาต่อเนื่อง และสาเหตุที่ทำให้ราคาไก่ตกต่ำอีกประการหนึ่งคือ ราคาสินค้าเนื้อสัตว์ทดแทนมีราคาถูกลง ซึ่งทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกเพิ่มขึ้น

โดยในปัจจุบันการปรับปรุงสายพันธุ์ไก่เนื้อเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประเทศคู่ค้า ส่งผลให้ชิ้นส่วนในระบบมีเพิ่มมากขึ้น ระบบการจัดการของผู้เลี้ยงมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยเปลี่ยนจากการเลี้ยงแบบระบบโรงเรือนเปิด มาเป็นโรงเรือนปิด (EVAP) เกือบ 100% ซึ่งลดอัตราการสูญเสียชีวิตเนื่องจากการเลี้ยงได้ดี สำหรับความต้องการการบริโภคอยู่ในระดับปกติในปี 2545 ที่มีปริมาณไก่เนื้อมีชีวิตและชิ้นส่วนไก่ในระบบเพิ่มมากขึ้น ทั้งหมดนี้เกิดจากขยายการผลิตในปี 2543-2544 เพื่อรองรับการบริโภคเนื้อไก่แทนเนื้อวัว ในช่วงที่เกิดปัญหาโรควัวบ้าระบาดในปี 2543 และผลของการที่มีปริมาณของไก่ใหญ่และชิ้นส่วนไก่ในระบบเพิ่มมากขึ้นนี้เอง ส่งผล

ให้ราคาตกต่ำ ประกอบกับ ต้นทุนอาหารสัตว์สูงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งสาเหตุดังกล่าวนี้นำมาซึ่งผลที่ทำให้กลุ่มผู้เลี้ยงไก่เนื้อประสบความขาดทุนอย่างต่อเนื่อง

สำหรับโครงสร้างราคานั้น ใช้ปัจจัยการผลิตในประเทศร้อยละ 87.16 และใช้ปัจจัยการผลิตจากต่างประเทศร้อยละ 4.69 สามารถจำแนกการโครงสร้างการส่งออกตามประเภทสินค้า ดังนี้คือ การส่งออกไก่สดแช่เย็นและแช่แข็งร้อยละ 70 และการส่งออกไก่แปรรูปร้อยละ 30 รวมเป็นกำลังการผลิตทั้งสิ้น 1.29 ล้านตันต่อปี (กรมการส่งออก, 2545) โดยในปี 2545 นี้ ตลาดที่ส่งออกที่สำคัญของไทยได้แก่ ญี่ปุ่น และ สหภาพยุโรป โดยสามารถจำแนกได้ดังนี้ ในปี 2545 ไทยสามารถส่งออกไก่ไปยังญี่ปุ่น 260,000 ตัน คือร้อยละ 57.78 ของการส่งออกจากไทย คิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.14 จากปี 2544 ซึ่งส่งออกไปยังญี่ปุ่น สำหรับตลาดในกลุ่มประเทศสหภาพยุโรปคิดเป็น 126,500 ตัน คือร้อยละ 28.11 ของการส่งออกจากไทย คิดเป็นลดลงร้อยละ 15.09 จากปี 2544 ซึ่งส่งออกได้ 148,973 ล้านตัน และตลาดอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 14.11 ซึ่งลดลงร้อยละ 14.43 (กระทรวงการต่างประเทศ, 2546; ออนไลน์)

สำหรับการผลิตไก่เนื้อของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ โดยจากตารางที่ 1.2 พบว่าปี 2546 ประเทศไทยผลิตไก่เนื้อได้เป็นอันดับที่ 7 รองจากเม็กซิโก และอินเดีย แต่หากพิจารณาทางการส่งออกพบว่าประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกไก่อันดับที่ 4 ของโลก รองจาก สหรัฐฯ บราซิล และ สหภาพยุโรป ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม ผู้ผลิตไก่เนื้อนั้นก็ต้องพบกับอุปสรรคทั้งภายในและภายนอกประเทศ ปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ปัญหาเรื่องการขาดแคลนวัตถุดิบอาหารสัตว์และมีราคาสูง เนื่องจากการจำกัดโควตานำเข้าและเก็บภาษีนำเข้าสูง ซึ่งสาเหตุนี้เองก็จะส่งผลให้ราคาของไก่เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้น และเนื่องจาก ประเทศต่างๆ ในปัจจุบันนี้ก็มีการแข่งขันในทางธุรกิจกันมาก และก็ทำให้เกิดนโยบายทางเศรษฐกิจสำหรับการค้าระหว่างประเทศขึ้น อาทิ เกิดความร่วมมือทางการค้าในรูปแบบต่างๆ กัน เกิดการกีดกันทางการค้าในรูปแบบใหม่ๆ และเกิดนวัตกรรมการใช้ความรู้เป็นทุนสำคัญในการเร่งพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจัยที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในประเทศต่างทั่วโลกคือ กระแสความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและจากสาเหตุนี้เอง ที่ทำให้การค้าระหว่างประเทศสำหรับสินค้าการเกษตรเป็นไปได้อย่างลำบากขึ้น และมีการแข่งขันกันอย่างสูง สำหรับการส่งออกสินค้าประเภทไก่สดแช่แข็งในปี 2545 นี้ พบว่าเกิดอุปสรรคขึ้นเนื่องจากการกีดกันทางการค้า โดย ในตลาดสหภาพยุโรปสินค้าไก่สดของไทยประสบปัญหาเรื่องมาตรการกีดกันการนำเข้าด้านสารตกค้างและการเพิ่มค่าความเข้มข้นของเกลือในสินค้าไก่ให้คลุกเกลือมากกว่า 2% ทำให้มูลค่าการส่งออกในตลาดสหภาพยุโรปลดลงอย่างมาก

ตารางที่ 1.2 ประเทศผู้ผลิตเนื้อไก่ที่สำคัญของโลก

(หน่วย: พันตัน)

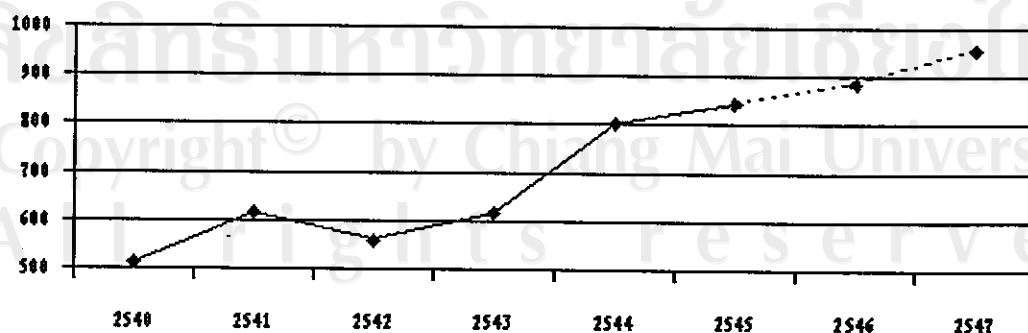
ประเทศ	2542	2543	2544	2545	2546 (p)	2547 (f)
สหรัฐฯ	13,367	13,703	14,033	14,467	14,610	14,920
จีน	8,550	9,269	9,278	9,558	9,844	10,129
บราซิล	5,526	5,980	6,567	7,449	7,560	7,825
สหภาพยุโรป	6,614	6,654	6,822	6,750	6,760	6,800
เม็กซิโก	1,784	1,936	2,067	2,157	2,297	2,412
ไทย	980	1,070	1,386	1,453	1,562	1,857
อินเดีย	820	1,080	1,250	1,400	1,600	1,800
ญี่ปุ่น	1,078	1,091	1,074	1,107	1,120	1,110
แคนาดา	847	877	927	932	915	930
มาเลเซีย	684	786	813	784	810	833
อื่นๆ	7,312	7,573	7,478	6,768	5,755	6,038
รวม	47,562	50,019	51,695	52,825	52,833	54,654

หมายเหตุ p: ข้อมูลเบื้องต้น

f: ข้อมูลประมาณ

ที่มา: สมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อการส่งออก (2546)

รูปที่ 1.1 กราฟแสดงมูลค่าการส่งออกสินค้าไก่สดแช่เย็น และแปรรูป

ที่มา: กรมส่งเสริมการส่งออก (2546 : ออนไลน์)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะพบว่ามีปัจจัยต่างๆ อาทิเช่น การเกิดภาวะอุปทานส่วนเกินของ ไม้เนื้อทั้งในประเทศและต่างประเทศ การเกิดภาวะโรคระบาดในสัตว์ อาทิ สุกร วัช ไม้ นั้น ซึ่งถือได้ ว่าสามารถใช้เป็นสินค้าที่ใช้ในการบริโภคทดแทนกัน ภาวะค่าเงินของประเทศคู่แข่งที่เลี้ยงไม้เนื้อ มี ค่าอ่อนค่า หรือ แข็งค่า และมาตรการการกีดกันทางค้า อาทิเช่น การกีดกันโดยภาษี และ ไม้ใช้ ภาษี ซึ่งปัจจุบัน นานาประเทศได้ยกมาเป็นประเด็นในการกีดกันทางการค้า เช่น มาตรฐานทาง สิ่งแวดล้อมและ มาตรฐานความปลอดภัยต่อผู้บริโภค ตลอดจนการจัดตั้งกลุ่มความร่วมมือทาง การค้าขึ้นในรูปแบบต่างๆ ล้วนแต่เป็นสาเหตุที่ส่งผลให้ราคาของไม้เนื้อ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ ตลอดเวลา ดังนั้นการที่สามารถพยากรณ์ราคาไม้เนื้อล่วงหน้าได้ จึงเป็นที่น่าสนใจในการศึกษา ครั้งนี้ ซึ่งทางผู้วิจัยได้ตระหนักเห็นว่า ด้วยวิธีการอาร์มา จะเป็นเครื่องมือที่มีความเหมาะสมกับ การพยากรณ์การเคลื่อนไหวของราคาในระยะสั้นและมีความผันผวน อนึ่งการพยากรณ์นี้จะนำมาซึ่ง แนวทางในการมาประกอบการตัดสินใจ ที่จะใช้กำหนดกลยุทธ์และเป็นแนวทางการบริหารการค้า ในธุรกิจประเภทนี้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของการผลิตไม้เนื้อ รวมทั้งประเทศคู่ค้าและคู่แข่งขั้นที่สำคัญ
2. เพื่อให้วิเคราะห์ถึงพฤติกรรมการเคลื่อนไหวของราคาไม้เนื้อภายในประเทศไทย และ พยากรณ์ราคาไม้เนื้อในอนาคตด้วยแบบจำลองอาร์มา

1.3 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ กำหนดขอบเขตการศึกษา โดยมุ่งศึกษาถึงการพยากรณ์ราคาไม้สด ในประเทศ โดยจะเลือกเอาชิ้นส่วนไม้บางส่วนที่สำคัญมา ใช้ในการพยากรณ์ ซึ่งก็คือส่วนเนื้อออก ถอดกระดูกและเนื้อสันใน ทั้งนี้จะทำการพยากรณ์โดยใช้เครื่องมือทางเศรษฐมิติคือวิธี ARIMA ซึ่ง เป็นวิธีที่มีความเหมาะสมที่ใช้ในการพยากรณ์ราคาสินค้าในระยะสั้น โดยจะใช้ข้อมูลรายสัปดาห์ ในการพยากรณ์ทั้งสิ้น 135 ข้อมูล

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่น่ามาศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิชนิดอนุกรมเวลา (Time Series Data) ซึ่งในที่นี้ก็คือข้อมูลของราคาไม้สดในประเทศ แบบรายสัปดาห์ โดยจะเป็นข้อมูลระหว่างปี 2544-2546 ตั้งแต่วันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2544 ถึงวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 ทั้งนี้จะเลือกเอาชิ้นส่วนไม้

บางส่วนที่สำคัญมาใช้ในการพยากรณ์ซึ่ง ได้แก่ ส่วนของเนื้ออกถอดกระดูก และเนื้อสันใน จำนวน 135 ข้อมูล ซึ่งได้จากการรวบรวมจากสมาคมผู้ส่งออกไก่แห่งประเทศไทย

1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1. เพื่อให้สามารถพยากรณ์ราคาของไก่เนื้อของประเทศไทยในระยะสั้น
2. เพื่อใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาประกอบการกำหนดกลยุทธ์และเป็นแนวทางการบริหารการค้าในธุรกิจประเภทนี้

The logo of Chiang Mai University is a circular emblem. In the center is a stylized elephant facing left, with a traditional Thai lamp (Lampad) on its back. Above the elephant is a sunburst or starburst design. The emblem is surrounded by a circular border containing the university's name in Thai script at the top and 'CHIANG MAI UNIVERSITY 1964' at the bottom. There are also decorative floral motifs on the sides.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved